

III.

6.) Pályamű az 1863-évi
Nádorúféléjűtől.

Selige: Hol ész, erő jog egyesül,
Az akarat nagyságot szül.
Szexő.

III.
Karlman Király.
Költői beszély.

(Pályázat a gr Nádasdy
Tamásféle 1863^é jutalomra.)

Dühöngve habjaid emelni
 Miért nem szünsz meg Adria?¹⁾
 Vized miért nem tud nyugodni
 Miért kell mindig zúgnia?
 Hiába nyitsz örvényeket
 A sziklapart daczol veled;
 Magasból nézi ostromod,
 S haragodat, mivel fölé
 – Bár mûla már sok ezredév –
 Hüllámid öntni nem tudod.
 De te a harcot folytatod,
 Pedig mind hasztalan,
 Bilincsbe vert zúgó habod
 Ki nem szabaduland, (1)
 Erjél bár el felhöt, eget
 Mídon a szél s vihar emel

(1) Tudvalevőleg az adriai tengert
 minden oldalról szárazföld kör-
 nyezi, s csak az otrantói szoros
 által függ össze a közép tengerrel.

Nem engedi, ~~ki~~ teremtet,
 Helyed, hogy addig hagyjad el,
 Míg az ő hatalom-szavát
 Mindent renditöt, nem hallád.

Nézd, partjaid milyen nyugodtan
 Türik hullámid ostromát
 A mult élő tanúiként, ök.

Annak regélik bánatát.

Mily véres harcok folytak itt!
 S mily szenvedélyek lángjait
 Látták vala! —

Látták a vérszomjas Syllát,
 S Caesárt polgárharcok között,
 Brutust, hona szabadságát
 Rabságból mentni törekvöt.
 Isarnok Nérot világsurát,
 Atillát "isten ostorát";

Láták, mint dönti vad German
 Romokba, elpuhult Rómát,
 S miként üldöze a pogány
 Az igaz hit Apostolát.

Látták... de nem!... távozhatok
 Előlem zord alakok,

Dicső fényben szemem előtt
 Vidorabb, szebb kép ragyog.

Magyart látok tenger partján,
 Kívül hazája határan
 Aratni gyözedelmeket;

S mutatni, hogy magyar király
 Ha sergével csatára száll,
 Dicsőséget szerez s hírnevet.

Magas szirtek, zúgó habok
 Nekem most erről szóljatok.

Egy szózat rexyi mélyen át
A szunyadozó Európát:

"Arabia rajongói"

"Már a szent földnek urai" (1)

S hogy a helyet, honnan jöve
Világosság a földre

Megörja ellenségétől

Minden nép kel fegyverre.

Buzognak a szent ügy mellett

Királyok és a nemzetek,

De kardot első övedzett

Gyülevész nép, gyilkos kerek.

"Keresztes had" keblébe mely

Egy ily fehélyt befogadott,

Fegyvert a szent ügyért emel?

Oh nem! Zsákmányra számitott.

Utját, mint vad rabló hadét

Vér s füstölgő romok jelzéik

A népek átka követi,

A szent cél aljas eszközt.

(1) Palaestinát, hol Krisztus sírja van
az arabok elfoglalván, amiensi Péter
zarándok szoboklatai következtiben kereszties
hadjárat indítottak annak visszafoglalása végett,
mely utját nagyriszt Magyarországnak vette.

Sötét ború-e az amott
Villan s dörög mely szüntelen?

Nem az; magyar had vágat ott

A kard villan kezeiben.

Környezve hős vitézekből

Délexreg (1) királya megy elől;

Kálmán ez; élte tavaszán

Már gond ül bátor homlokán.

Fénynyel, de gonddal is tele

A fejedelmi méltóság,

Nagy egy király feladata,

Rea' tekint egész ország,

Csak tőle várja jólétét

A nép, s hona dicsőségét.

Ha megfelelt e hivatásnak

Ehünyta után "Nagy" neve,

S e súly alatt ha öszeroskadt,

Nem szánalom, gúny tárgy leve.

Egy éve csak, hogy ül trónján

S már érezé súlyát Kálmán.

A könyvet még le nem törle'

Melyet László király sírján

Hullatni látta nemzetét

Már is veszély függ szép honán.

(1) Ugy hiszik eléggé megvan már csajfolva
azon állítás, mintha Kálmán idomtalán
testalaku lett volna.

Gátot nem ismerő árként
 Örönlí el Pannoniát
 Keresztes had, s ellenségként
 Csarolni kezdí e hazát.
 Míg, mint Vallás, jogvédőjét
 Mellén kereszt diszketi,
 Rablásvágy tölti meg szívet,
 S kielégítü meri.
 Feljajdul a kizsarolt nép
 S Kálmán hada élére lép,
 Hogy, bár a hitnek harcosi
 Érabló serget őrre ki.
 Kemény a harc, mert jó vezér
 Ösztönzi mind a két hadat;
 Vitéz király az egyiket,
 Készségbeesés a másikat.
 A keresztes had végre fut;
 Kit a magyar kard elnem ér,
 Duna örvényeibe jut, (1)
 Kétes, mi több ott: víz vagy vér?
 A harc után orvoslani
 Hona sebet kísérel Kálmán;
 Mint a hajós, vést állva ki
 A bösz habokon, sajkáján.

(1) Óvárnál történt.

Míg ennek sérüléseit
 Ki nem javítja, nem pihen,
 S a vesznek látva jeleit
 Ismét a zúgó tengeren,
 Nem fél, bízik, hogy jó sajkája
 A vad zivatartól megóvja.

De hasztalan akar békét
 Nyugtót népének nyugtani,
 Rómok, falvak süstölgnék még,
 S riadót hall már hangxani.
 És merre dül újból a harc,
 Ki most a merész támadó?
 Horvátország ragad fegyvert,
 Ott leng a harci lobogó,
 A magyar fenhatóságát
 Lelátni véli a horvát
 Míg az keresztes haddal vív;
 A magyar had, sajnálva bár,
 Csatára hogy horvátal száll,
 Örövend, ha a kürt harozza hív.
 Mert szittya népe csak nyila
 Süvöltésén telé kedvét,
 Jól érzi, hogy puhulnia
 Kell, idöxvén soka' békét,

Sekkor számára nem vixül.
 Babér többi a harcmezőn,
 Kara gyengül, a nép fajul.
 Csak mult kora fénylik dicsőn.

3.

A lázadás legyőzve már,
 A horvát nyitja kapuit,
 Elodra' Kálmán, mint vadár
 A lázadók seregeit.
 Rövid harc volt, elestének
 Péterrel a fő-lázadók¹⁾
 S most a réttegve hódolók
 Kegyelemért esdeklének.
 Nem sujt le az, ki sziveket
 Hódítani, s nem ellent, akár,
 Felejt Kálmán mult tetteket,
 Nem bosszuvágyó a magyar.
 De hogy a hon, a mely bírá
 Tárpat jégfedte csúcsait
 Az alföld végtelen síkját
 S annak gazdag kalászait,
 1) Péter volt a horvát-lázadók vezére

Mindent bírjon, mi hatalmát,
 Nagyságát még növelhetné,
 Horvátország tengerpartját
 Magyarországgal egyité.

Míg ez ország felett Kálmán
 Megállapítja hatalmát
 Vitéz hada tenger partján
 Sűrtekre helyzi táborát.
 A táborban vig élet pezsg
 A harcosiak örvendnek,
 Hogy tengeren is tere nyílt
 Magyar dicsőségének.
 Lantos körül itt egy csoport
 Képez vidám, eleven kört,
 De megszakitva a vig tort
 Ösz bajnok a lantoshoz tört:
 "Mit zengsz te itt szerelemről-
 Szólt - gerlekéről, kies völgyről?
 A bajnok élte: csata, vész;
 Erről dalolj; vagy a honról,
 Vitéz ifjú királyáról,
 Mely kettőért meghalni kész.

Vagy zengjen ajkad pártviszályt
Melyért az átok arra szállt,
Ki azt előidézte volt. "

Belégyertek társai;
Pendülnék a lant hurjai,
S a lantos ajka így szolt:

"Gyász felleg ült a hon egén
Meghalt dicső királya,

Búsult a nemzet; mikor jö
Ismét egy ily Lászlója!

Ki békeben bölös, és vitéz
Vala csaták zajában,

Es tiszteletet vitt ki a
Magyaroknak Európában.

De im, a trónra ifju lép
Apad fajának dísze,

Enyhül a nemzet bánata
Dicső királya lészen.

Számos bölös törvényt alkotex
Az ország jólétére,

A legmaxadandóbb szobor
Királyok emlékére.

S a nemzet bajnok harcosit
Vereti győzelmekre,

Mint fergeteg elől a por,

Fut minden ellensége;

Alatta nagy lesz nemzetünk

Ha nem lép körbe viszály.

Ma egyedüli óhajunk:

Eljen Trábnán, a király! "

Tovább a dal nem hangozék
Mert lelkesedre ismétlek

A harcosok e szavakat,

Miket a part üregiben

S a hullám mosta szirteken

Viszhang exerszer visszaad.

Más bajnokok a partokon

Tengerre le tekintenek

Nézvén a nagy hullámokon

- Mik a parton megtörtének -

A napnak égető sugára

Szivárvány színt miként utánxa,

S tükörképén tette a vizet

Mely elterül végetlenül,

Nem nyugt határt se feneket,
 És melybe az ég elmexül.
 Mutat a távol láthatár
 Felhőt, hajót hullámokat
 Repül ott a vihármadár
 Trörelgő vért mely károkat;
 Csudálva ezt szemlélgetik
 A magyarok, nem tudva: mik?
 Járatlanok a tengeren,
 Nem karczolának még ezen.
 De felhevül a képzélet
 A magyar hős szép országról,
 S mi van e nagy tenger megett,
 A brándozék tündér honról.
 Honának szinte végtelen
 Prónája jut eszébe itt,
 Hol a Nap egető keve
 Növénynek fának élni tilt,
 De pusztá hogy ne legyen az,
 A dél bábót alkotá'
 Mely hűtelen csaléképpel
 Czéljától messze kagadta'

Nem egyszer már az útaxót,
 Ki nem ismerte a valót.
 Mint most némán a tengeren
 Mereng el e csabképeken
 Honában a magyar;
 Midőn a nap lenyugodott,
 Láthatja a sivatagot,
 Növény mit nem takar.
 És még is-bármit álmoda
 Elérhetlen tündérhonról,
 A legszebb tündérországért
 Sem mondana le honáról. —

Új meglepő látvány terül
 A magyar karcosok elé;
 Sebesen a partok felé
 Everve hajó felmexül;
 S miként ven heját aprai
 Még több kis gálya követi.
 Bilincsbe verve gályarab
 Ever búsan, morog a hab
 Ha sújtja everövel.
 Míg a hajók fedélzete
 Vad karcosokkal van tele
 Kézökben vont fegyverrel.

Az éles nyíl lövésre kész
 Közel a parthoz már e had,
 Midőn magyar csapat, harcra kész
 Ott megjelen, de nem támadt.
 A közelgőket e látvány
 Viharnál inkább rémiti,
 Előzántván bösen nyílat
 A magyarokra röpi
 Bixtos hajóiból e had;
 De rögtön más irányt vevén
 A part mentében elhalad,
 Gonosz szellemként eltűnven.

"Honnan jön ezen elleniség,
 Hol van kaja, nemzete,
 Miert látta e tengermellek
 Jegyverben őt, mit tervete?"
 A meglepett magyar sereg
 Ezt vèn kalásztól kérderi,
 S felelt. ex búsan: "Oh exek
 Partunk zsarlói, átkai,
 Kitől éltet se menti meg
 A partlakos; rabló'k exek.

A mit tudok e nemzetről
 - Ugy mint hallottam ősimtől -
 Elmondom nektek; "és látván
 Szavára hogy kiki vigyáz,
 Rövid gondolkodás után
 Beszélni kezd a vèn kalász:

"Távol vidéken, északon,
 Hol nap nem érlel szöllőtöt,
 Örök hó fed be hegytetöt,
 Nincs tiszta ég, és parlagon
 Hever a terméketlen föld,
 S tavasz, nyár, ősz, mind egy skint ölt,
 Csak harcznak élve még most is
 Lakik egy nép, neve "Normán" (1)
 Rabló'kalandjai miatt
 Rettegve, kiviül rút honán.
 Rabló'kalandra indult
 Egykor számos hajón e nép,
 Remeg a skót, fél Anglia
 De a Noxman más partra lép.
 Gyáván jut elpuhult király
 A frank nemzet harcraot kezül,
 (1) Dánia volt a Noxmanok őrs hona

Imert ellenállást nem talál
 Norman pusztit büntetlenül,
 Míg nem remegve frank követ
 Békeért ekkép esdeklét:
 "Üdv és szerencsét hős vezér!
 Békét ohajt a nép s király.
 Bírjad, mit már elfoglaltál,
 Legyen harád, is nem harortér.
 Szeresztény hitre térve át
 Királyleányt bíri hitvesül. (1)
 Meg nem veté ajánlatát
 A norman; ott letelepül.
 S barátja, sőt védője lett
 A nemzetnek, mely rettegett
 Hadaitól nem régen;
 Így lesz gyakran a gyengeség,
 Remény vesztett ügynek mentesség
 A család sors kezében. (2)

(1) III. Rárok (az együgyű) francia király országnak északi részét, a mostani Normandiát átengedé a Normanoknak s Rollo vezéröknek leányát adá nőül.

Elhallgata a vén halász
 Pihen, eszmeit rendexi,
 Körülte a magyar meláx
 Jönnek honi emlékei.
 Midőn a honszerző Árpád
 Hadra elött minden hódolt,
 S Maróth nem veszte el honát,
 Leánya által mentve volt. (1) —
 De hogy jutának ő'k ide?
 Ezt mondd el jó halász nekiünk
 Szomszédja e part hogy leve,
 Melyet most megréd jegyvezünk?
 "Miként multjok, kalandos az;
 - Szökött tovább a kérdexett,
 Szelid lön a volt rabló had
 Az új honban, melyet szerzett,
 De a harcragy csak aludott,
 Mint Vulkan mely elhallgatott;
 Vitörni minden perorben kész,
 S a hitörése pusztító vesz.

(1) Maróth Bihar fejedelme nőül adván Árpádnak leányát, élte fogtaig megtartotta tartományát, mely csak azután csatoltatott Magyarországhoz.

Palaestinából tért haza
 Zarándokló Norman csapat,
 S javában hol folyt harc, csata,
 Olaszországnak vett utat;
 Itt lobban itt mely rejtekből
 A harc vágy; és ajánl segélyt
 A kis csapat, mit örömezt.
 Fogad a vesztessel, s vesztélt
 A vasat velök ellenére, (1)
 Diadalt fegyvereire.
 És hol marad hős tett titokban,
 A hix hol nem ragadja el?
 Megtudták ezt a távolhonban
 Sok bajnok, hős jön oman el.
 Tetszett a föld, hol égetőn,
 Süt a nap, tisztá kék egen,
 Fenyő helyett a hegytetőn
 Füge, narancs oxitrom terem,
 Vizen jégkerget fagy nem hűz,
 Nem pusztit medve, sem hiúz.

(1) 983^{ban} történt, hogy Délolaszországban 60 norman zarándok Salerno várost ostrom alól felmentett, mire honfitársaik feregesen tudták odu.

Ezért csekély ürügy alatt
 Ők, kik segitni jöttek,
 Védenczöket megtámadják,
 S rövid harc után győztesek.
 Övék lön Délolaszország,
 Nincsen ki ellenállana,
^{Itt egy ház állt a gúnyolák,}
 Föt foglyuk lett a Szent Atya. (2)
 Minden nemzetnek ~~sz~~ sorsa ~~sz~~
 Ha gyenge, s egyet még sem ért
 Segélyt keres; zsarnokja lesz
 Őri, segitvén, ont értte vért.
 Nyögik idegen uralmát
 Kik a viszálkodás magvát
 Egymás köze elhintették;
 De nem csak ők, sok nemzetek! (2)
 Egy század óta lakik ott,
 - Folytatta búsan a halász,
 Egy század óta nem nyugodt,
 Minden szomszéd parvon portyáz.

(1) IX. Léo pápa

(2) Igy történt, midőn a brittek 1496^{ban} az angol szárazsokat hívtak segítségül; és Spanyolországban is, hol a nyugoti görk birodalmát segitendő Arabok 710^{ban} kiszállván, az országot csakhamar elfoglalták. Hát Zápolya és Solimán?

Harcvágyától nem nyughatik
 Ex harcra üzi szüntelen:
 Mivel okult más nemxeten
 S egymás közt nem viszkodik,
 Felélelt ősi szelleme
 Rablásvágy ismét jelleme.
 Hamvadni fog ex éjszaka
 Nem egy falu, soh' mennyi szem
 Esukó'dik utolszor be ma!
 Nagy a veszély, hol megjelen.
 Es megbosszulni sem lehet,
 Tova evex gyors gályaján
 Zwakmárynyal terheltén, s nevet
 A nép' utáná szórt átkán!
 Komoly csend lett elbűsuzik
 Kézet szorítva a kalásx,
 Sajkába lép is büs dal közt
 A tengeren kalásx-kalásx.
 A magyar táborban pedig
 Jó kedv most nem uzalkodik,
 Ériö kebel a magyaré
 Balsors részvétét megnyeré,

De nemtelen tett bosszúját
 Felkölti, s a harag lángját.

4.

„Csatára fel vitén hadam!
 Emeld magasra lobogód
 Megtámadá'vad Norman
 É partot, nékem kó'dolót.
 Mutasd meg, hogy népét, jogát
 A magyar tudja védeni
 S büntetlenül tengerpartját
 Megsérteni nem engedi.“
 Így szól Kálman; vezéreit
 Követi vígan a magyar;
 Norman nem hallja lépteit
 S az éj homálya eltakar
 Sötét leplevel jöt-rosszat;
 Norman rablót, s magyar hadat.
 Egö tetök, omló falak
 Közt, alvilági rémekként
 Tünnek fel a norman hadak;

Halál követi a merényt
 Ha bárki ellenállni mer,
 Kegyelmet, térdén kérve, nyer
 A gyenge nő, ha ékszerét
 A vad rablók már elvevék.
 Nincs szánalom itt senkinek
 Vad gúny kacraj a felelet
 Mit nyernekk aggok, gyermekek,
 S ki csak egyet kér: életet.
 Sok a zsákmány, reményt halad,
 Siet vele tengex felé,
 De el nem éri; hős csapat
 Elérni azt nem engedé.
 Bosszúlo angyalok ezek
 Kik, hogy ha későn jötte nek
 A tettet elhárít ni
 Jövének még elég korán
 A partvidékek rablóján
 Fegyverrel bosszút állni.
 Fut a Norman, ki merre tud,
 Elhányva zsákmányát, vakon

Hajóra csak néhány jut,
 S evex tova a habokon.
 Elhull a magyaz kard alatt
 A bátrabb; - távol sírjokat
 Kereszttel nem jelzé' rokon,
 Feledés leng a hantokon. - -
 Búsan tekint felhökön át
 A nap, halványan mint a hold,
 Felejt madárt köszöntni, s fát,
 Búsul, hogy ismét bösz karer folyt,
 Sok emberélet sirba szállt,
 S az ember, a kit arra szánt
 A végzet, hogy szerezse hön
 Embertársát, - mint üldözi,
 Saját neme irtója lön
 Arral, hogy egymást gyülöli.
 De "mi sem új a nap alatt,"
 Ugyanaz exredévektől
 Az emberi nem; s kék égről
 Azon nap süt, mely ott haladt
 A testvérgyilkos Krain előtt
 És látta víz- és vörözt.

Isten parancsa s'ol: "ne ölj"
 Sax embex? nem hallgatja meg;
 Ha sügja szenvedély: "gyülölj"
 Vértől fextözve a kerek.
 Avagy talán vértengeren
 Kell átgarolni nékie
 Hogy azon országban legyen,
 Hol, míg az "ész" szövéneke
 Terjeszti jótékony lángját,
 Elhagyva szenvedélyeket
 Ünnepli majd diadalát
 Egyetértés, s a Szeretet? —

A norman vér még párolog,
 És már újból közelg hajó,
 De nem ellen, s nem fegyverest,
 Fényes követséget hozó.
 Velenczének küldöttei
 Kálmán királyhoz ezek,
 S mint a magyar barátai
 Horzá' ekként beszélnek:

"Üdvözlünk, hős magyar király,
 S örülünk győzedelmeden,
 De sajnáljuk, hogy hasztalan
 Ont serged vért e szirtéken;
 Legyőzve míg távol honán
 A norman nemzet nem beend,
 Mindég előjő, pusztítván
 Ha serged innen elmenend.
 Önzéstelen barátságunk'
 Mutatni irántad tehát
 Felajánljuk hajóhadunk
 - Mely- útszelvén az Adriát -
 Apuliába viszi át
 Vitéz magyar seregedet,
 Ha honában megtámadnáid
 A rabló norman Nemzetet."
 Almodni képzelmének a
 Magyar vezérek hallva ezt;
 Velencze Kálmán városa
 Szélnék magyar ügyért ereszt
 Mit sem kérvén, hajóhadat?
 Mi részéről nagy áldozat.

Vagy a világ megváltozék
 Nincs már többé önzés, birtág?
 Kiholt e földről irigység,
 Uralmat a jó szívnek hágy?
 Meglepve ekként kérdese,
 Nem egy magyar a másikat.
 Nemes szívök nem sejttheté,
 Hogy ármaný rejlik ez alatt.
 Hatalmának tető pontján
 Velence még ekkor nem állt
 Nem volt még "úr az Adrián" (1)
 De ravaszsága már fenállt.
 Jövőgya volt, e tengeren,
 Hogy úr legyen hajóhada,
 A midőn küzdött, fáradt exén,
 Két elleusege támadá,
 A magyar ez is a Norman
 Határaiból mindkettő
 Szabad tengerre vágódván,
 Szabadságban van az erő.

(1) E címet kapta 1177-
 ben a pápától.

Cselt sző Velence; ingerlé
 Egymásra a két nemzetet,
 Hogy míg ontandják véreket,
 Hatalmát birtón terjesztne.
 Örömmel várta a tusát,
 Melyben két ellene elvész,
 És nem veszélyzi Adriát.
 Miért lett volna "könyves Kálmán",
 Ha a cselt észre nem veszi
 Midőn azt a fondor Velence,
 Ármanýiról ismert, tessi?
 És még is mit ~~se~~ haborván
 Kálmán mindenre rá állott,
 De gúnyosolylyal ajakán
 Magában így gondolkodott:
 Irigyeled dicősegiünk
 Önző Velence, büszke nép,
 Azt véled, hogy legyőzetiünk,
 Nem így! csak híriünk tess nagyok,
 Ha normánt támadunk elébb?
 Nem így! csak híriünk tess nagyobb,

Egy ellenség erőtlenebb,
 Hatalmasabb hős Nemzetem
 És neked csak féltelmesebb.
 Mert győzni fog vitéz hadam
 Bár merre vezetem,
 Eddig az ég áldása van
 Magyarhon s fegyveren.

5.

Mi szép látvány! a kikötők
 Kétszáz nagy gátyákkal telveik
 A vízből mint iusó erdő
 Sok száz árbóc emelkedék.
 Míg indulásra hajóját
 A fűrgé matröz készíti,
 Rajt' a magyar had bajnokát
 Bücsü érzése meglepi,
 Im e hajón a harcosfiak
 Állnak, már ősz bajnok körül,
 Az ajkuk bücsüt mondanak
 A honba, mely szellőn repül.

Szól meghatottan az öreg:
 „Elhagyjuk Ohon partidat,
 Meglátják-e még e szemek
 Egedet, szép virányidat?
 Értted harcolni s királyért
 Hajózzuk át az Adriát,
 Hol vagy magyar, e kettőért
 Vki véredet nem ontanád?
 Csak áldozatkészség tartá'
 Fel eddig a magyar honát,
 Ha ez megszűnik, elveszünk:
 Mert egymaga áll Nemzetünk.”
 Itt ifjú bajnok lép elő
 „Bajtársak - szólt - miért búsulunk?
 Nincsen bánatra most okunk,
 Bücsünk miért volna kesergő”?
 Megyünk aratni új babért,
 Mely a mi homlokunkra? - nem
 Tiedre fűrve szép hazám
 Hervadhatlanul zöldellend.
 Nekünk ifjaknak, hölgyeink
 Szeméből egy hő pillantás,

A dij; király, hon, sevarás
 Az, mért hazetolnak hazjaink.
 Tavol hős néppel megküzdünk;
 A tengeren se rettegünk,
 Nagy bán a küzdelem, vész
 De majd ha győz vitéz hazunk,
 A jutalom melyet várunk
 Szép hölgyeinktől, nagy lesz.
 A hi remélt, az birni fog;
 S ki hasztalan epedezett,
 Egen annak remény ragyog;
 Remény ad neki életet.
 Vigan tehát bajtársaim
 Csatába, hon, király s hölgyet!
 Ontson bán Norman, síkjain
 Székünkkel ki piros vért.
 Vagy a hideg hullám alatt
 Találjunk sirt-sert tagat ad-:
 Rebejje halva az ajak:
 "Hon s kedvesem ima'dialak."
 Fut a hajó; az evésző
 Csapdossa a tenger habját,

Dagasztja északi szello
 Gyorsan hajtván, a vitorlát.
 Tün a föld, lassan elmarad,
 Sűrű fátyolt von rá a köd,
 A vágyó szemnek nem mutat
 A partokról csak hegytetőt.
 S midőn ez is már tünelex,
 Csak tengert lát, melyen ever,
 Itol végtelen a láthatár,
 A vészt jósló viharmadár
 Repdes csak a hajók körül;
 S ha ez is, mért mult a vihar
 Busan károgra elrepiül,
 Utolsó hangja ha kihál,
 Nincsen körülted élő lény.
 Nincs? hát lenn a tenger mélyén,
 Sötétségben mik másznak ott
 Mint a bűnök magzatjai?
 Szexülve napfényt, élnek ott
 A tenger szörny állatai!
 Melyek a pokol csarnokát
 A bűn minden remképivel

Itt a mélységben alkoták;
 A rosz, kedvet csak ejbe' lel.
 Hullámival e szörnyeket
 A tengex elfedi
 És mint rosz lelkiismeret,
 Mélyét nem sejteti;
 Trietlen fent, és hangjama's
 Nincs, csak züggő hablöcsand's,
 De ha a szél lezendesül
 Lesimül a hab, nem zajog,
 A mitől mitől minden éled, hevül
 A nap, egetön süt, ragyog
 Mily nagyszerű esend! Smegható
 Tekinteni a kék eget
 Mely környex minden oldalról,
 Ború nem rémit kebleket.
 Elfoglalá' a vizeket
 Kéklő tükrével tiszta ég,
 Fűrödni jött, a bünöket
 A vad habok hogy elnyeljék
 Mik rá felszálltak e földről
 Vétkes szivek- és keblekből.

Dermedve türi a hullám,
 De kebelébe fogadván
 Rejtett dühkel, ne hogy lássák
 Atváltoztatva szörnyekké;
 Mova nem hat be napvilág,
 Örök setétbe merité. — — —
 Egek felett hajórni látszik
 A gyenge gálya- kis hajó
 A még is, ex ég alatt mi rejlik,
 Örvény, mérhetlen, tátongo.
 Ext látva, doboz a kebel
 Trimondhatlan az érrelem,
 Megmordul kissé a lepel
 Mely rejti azt, mi végtelen;
 E titkos érzésben kihal
 Minden, mi még e földre csal.
 Te kétkedő, ám jöjj ide
 Tagadjád itt a Teremtőt
 A hit, mert felneve foghatád,
 Karomlád, mint nem létexőt.
 Paranyiságod érrete
 Akhoz, ki mindext alkotá

Lesújt, itt látható kere,
 Imá'dja itt, ki tagadá.
 Gögtelt önhitségben híved:
 Csak is azért áll a világ,
 A fényt csak azért árasztják
 A csillagok, s a nap hevét,
 Mivel a földön ember él,
 E gyenge lény, mely halni fél.
 Belátod itt, hogy míg a "hab"
 Dacrol évezredek től már
 A tomboló vihar s vészszel,
 És új rohamot keszen vár,
 Neked csak egy zivatar kell
 Hogy földi élted vesszen el.
 Ha térdre borulsz, háromolsz
 Csak egy vagy: bárhol is honolsz.
 Eszköz annak kezében
 Ki teremt és mindent tart fenn.

C.

Italia tengerpartján
 - Hol az félkörbe meghajol
 S az Adria zuga árját
 Elzárni, más tengerártól
 Denyűlnak messze partjai:— (1)
 A nap végső sugarai
 Immax csak fényt árasztanak,
 Tréperve hosszú árnyakat,
 Bucsúrnak, és sajnálva csak
 Hagyják el eme partokat.
 Mi az, mi ama kikötőt
 Ott környezi? Ellen talán?
 Igen, Monopoli előtt— (2)
 Magyar, vélencrei gályán.
 Míg itt a karának üszke ég,
 Közel, szintén tenger partján,
 Más kép terül szemünk elé
 Túl Monopoli városán.

(1) Tudvalévőleg csak az otrontói szoros köti össze a közép és adriai tengert.

(2) Monopoli kikötő Délolamorságban, most is feu áll, ekkor a normanok egy városa.

Az esthajnal biborszinét
 Elűste már a szende hold
 S elárasztván exüst fényét,
 Szép nyári lakot körülölyt,
 Mily csend van ebbe's nyugalom,
 De im! ott lent a partokon
 Tündér alak lebeg,
 Kömlyen lépdele a szirteken
 Majd a szép lak felé megyen;
 Mielax és érxeleg.
 Ki volt e bájos tünemény?
 Roger király leánya,
 Vitex Norman fejedelein
 Szemfénye, és bálványa.
 Az "olasz nap" heve alatt
 Ne hogy egyenge lilion
 Eltikkadjon, hús árnyakat
 Keres, s talál e partokon.
 Nappal narancs ligetben ül
 Kis csermelynél letelepül,
 Exer virágnak illatát
 Szivá, s hallá madár dalát.

S ha nagyfuralmat esti szél
 A partokon érexteté,
 Merengni látja ott éjféli;
 Vágyát egekig emelé.
 A bránd az ifjak élete,
 Komor való a vénké,
 Amax remél, csalódjék bár,
 Ez a reményt rég elveszte,
 Mert, a mit ifjan hitt, remélt,
 Nem teljesült; csak vágy maradt,
 S ha keblében remény még élt
 Kiirta: a tapasztalat;
 Ez a legjobb reményirtó
 S mert ezt nem bír ábrandozó
 Remél s csalódik.

Kiicsény dombos tetéjéről,
 Mily két különböző látvány.
 Ifjuság itt, jövendőről
 Boldog napokról álmodván,
 Monopoli falai ott
 Miket maggar had ostromlott.

Nyugodt a harca az éj alatt
 Pihen a fáradt bajnok máx,
 De nyugalmat most ez sem ad
 A városnak, mely vesztet vár.
 Mint sas megmászhatlan bérzsről
 Lecsapva távol megjelen,
 Jött a magyax; ki sem tudá'
 Hogy szél ellent hoz, tengereu.
 Hogy ez eljött megtorlani
 A partjain tett pusztitást.
 Rogert (1) a bátort, meglepi,
 De bárhonnán jött támadás,
 E hős király nem rettegett,
 Nem ismert csak győzelmeket.

Monopoli egyik tornyán,
 Titkon, homályos éjszakán,
 A nehéz vaskapu nyílt,
 Kilép néhány sötét alak,
 Sietve arra haladt,
 Hol fekvék a szép nyári lak;

(1) Roger a normán király,
 mint felebb.

Melynek fala közt, nem sejtve,
 Alatta hogy tátong örvény,
 Pihent a bájos hercegnő:
 "Fel az álom karjaiból,
 Ma nyugalomra nincs idő;
 - Szól egy- távol országból
 Ellen meglepte városunk'
 Soka ellen nem állhatunk.
 Juss hercegnő, míg tart az éj;
 Míg nem lát portyázó csapat;
 Nem sejtí itléted, ne félj,
 De vesve vagy, ha rank akad
 Indul, s az éj hideg szele
 Érinti gyöngéd tagjait,
 Néhány hős csak kísérete,
 Felosítja aggodalmait.
 De az adax sors nem türe
 Menekvésit, s árulóját
 Mert emberek közt nem lelé,
 Az éj bolygója lett arxa.
 Felhők mege' miért nem büvtál
 Te hold, s nem védted így meg őt

Kire oly sokszor sugázzál,
A szép Dussilla hercegnőt?
Meglátja exüst fényednél
Az elleni druló levél.

F.

Disszes sátorban ül Kálman
Az ifju hős, magyar király
Körülte sok "zászlós úr" áll
S örül királya bölcs szaván.
Nap ez, melytől meleget, fényt
A többi csillag kölesönöz,
Vagy büsxke tölgy, mit, mest megvéd.
Egyöngébb növény sereg köröz.
Ki térdel a trón számolyán.
Ki könyörög kegyelemért?
Monopoli, kaput nyitván
Követe esd a városszt.
Harag nincs a gyöző arcan
Remélni kezd, ki feltelőbb
Mikön Kálman elé halvány
De bajos női alak lép.

"A hercegnő!" szölt a normán
S a trón mellől felugorván,
Előtte leborúl,
Mig a király, s zászlós urak
Igéret alatt állanak,
Szót várnak ajkáról.
"Elöttem térdre ne omolj!
Királyod lyánya most fogoly"
Szölt a hölgy; s hangja bár remeg
Fennség ragyog szeméből:
Ha rózsátót kitéptetek
A föld tápláló kebléből
Lassan hervad, s hervadva is
Mutatja, hogy királyné volt. —
Szeli den axtán, mint galamb
A sas előtt, Kálmanhoz szölt:
"Miért vagyok előttem én
Vitéz király? nem harcolok;
Neked mi kárt sem okozok,
Vagy háborúnak idején
Nő is zsákmány a harcfinak?"

Kivánj bármit, leányaért,
 - Keblére ölelhesse csak
 Roger válttságul úd pénit, vért.
 Kivánj bármit csak birjam ismét
 Elvesztett ^{boldogságot} ~~szabadságot~~.
 Legyek szabad, ne tépjed oh. szét
 Ifjúkori abraándimat!
 Engedd meg látni szülőföldem
 Hol éltem eddig boldogan;
 Avagy ifjan kell már érvemem
 Mi az: fogoly és hontalan?

Mint a hajdanok nepei
 A delphi' jós katarxatát
 Feskülten várta most kiki
 Kálmán király döntő szavát.
 Előtte áll két esdeklő
 Monopoli (1) s a hercegnő.
 "Érdemi a győző" nevet
 - Szól csengő hangon a király -
 Ki támad védteleneket,
 Ha ellenével harcra száll?
 (1) t. i. követe által.

Megtorlani sérelmeket
 Mi partimon követtet
 Jövek eren országba;
 De nem, mint ott a Normanok
 Csak hősök ellen harcokolok.
 Ki védtelent bánt, gyáva.
 Óvedze harám homlokát
 Babér, ha gyök sergem, karom,
 De a vaksors ajándokát
 Nem is érintve, ott hagyom
 Ha nemtelent kiván vért.
 Szabad vagy, s nem válttság díjért,
 Lovag el nem fogadja ért;
 Szép hercegnő, mi a bilincs
 Magyar fogságba' ne érezd,
 Sem azt a Szabadság mily kínos.
 Helyeslő raj követte ért
 A magyar urak részéről.
 Busilla néma, de könyv rexy
 Pikkain, és szeméből,
 Kálmánra egy sugar lövelt
 S a sasszemmel találkozott,

Epillantás két hö" rebelt,
 Két ifjú szívet elbajolt,
 Busilla arexa lánggra gyúl,
 Kálmán erében forx a vér,
 Mi érxis az, mely el nem múl,
 Érex mindkettő, s meg nem ért?
 Két szív találkozásá ex,
 S mi benne titkon ébredex:
 Menyei érzelem.

De már a harrokürt riad
 Csataba hívja a magyart,
 Időt királyának nem ad
 Fűrke'szmi keble mit takart.
 Bátor ellenség környezé,
 Kinek honát veszélyezé,
 Akki támadott más népeket,
 Harra'ert harokol, a normán;
 Midön azt védi várjfalán,
 Érex csak honszeretetet.
 Nem érdemlik bár tettei
 Szerencse kit mindég követ
 Nem érdemlik bár tettei,

Büntettre bátrán nyujt kezét,
 És balgaságában hiszi:
 A gondviselés lám! szíret,
 Bármit tevék, nem büntetett.
 Ily bálhiedelében élt
 A norman nép; de im akad
 Tri ama sok galád tettért
 Bosszút állni, fegyvert ragad.
 Kemény vitéz Roger király
 Harcedzett, mint bajnokjai
 Kik most körébe gyűltenek
 A magyar ellen küzdeni.
 Szaguld sergével harerbe el,
 De arexa dult, a szív sajog,
 Az érzéketlen jégkebel
 Enged, s oly érxéstől dobog,
 Mit nem tagadna meg a vad se;
 Mi ex? az atya szent ^{érxelme} ~~szíret~~.
 Sarkantyuván nemes lovát
 Ily szökbe önti fáj dalmát:
 "Addá sors, mért ragadtad el
 S addá ellen kezébe át
 Leányomat? ellenkezél?"

Szerencsém talán ~~meg~~ünád?
 Bilinus van a gyöngéd kezem,
 S én távol! fel nem oldhatom;
 Lovam mily lassú! s keblemem
 Mindinkább nő a fájdalom.
 Repül a gondolat; nem árt,
 Bilinus neki, sem test, sem zar.
 De az embernek mit használ?
 Aránytalan a teremtés;
 A gondolat magasán jár
 Szélnél gyorsabb ex égi rész,
 Míg, e földből mely származott
 A test, szabad röptet nem ismer.
 És a sereg elvágtatott
 Csatármí a merész ellenel.
 A csatatertről távol még
 S már bí nem ül Roger arxán
 Szeméből fény sugarozék;
 Busilla nyugodott karján.
 Mi kéj viszontláthatni azt
 Kiért a szív sajog, eped!

Felejtí Roger az ellent
 Ölelheté már, kit féltett.
 Hallá Kálmán nemes tettét
 Csudálta, s megalázza lón,
 Szégyen tölté meg vad keblét,
 Meggondolván, mit népe tön
 Masok partját ha pusztíta.
 " Gyüölölni fogom " mormogá,
 De megvisszaválva érzelmet,
 Ott gyüölöletet nem talált,
 Csudálta a nemes királyt
 Tisztelevé abban ellenét.
 Nemes tett megnyeri díját
 Arral, hogy ellenség, baxát
 Önkénytelenül tiszteli,
 S keblét hevülni érexi
 A cselekvő iránt.

8

Mily égi béke csend honol
 Apuliának völgyein!
 Sítkos homályu berkekből
 A lenge szellő szárnyain
 Abrándító moraj támadt
 Sexer virágnak kelyhéből
 Krábitó illat szétaradt,
 Tovább vive a szellőtől.
 A légyben fent zengő madár
 Bokor alján kisiny fűszál
 Mind azt suttogja csak: szerez!
 É földi életed rövid
 Gyülni nincsen idő itt,
 Csak egyet érez: csak szerez...
 De mi zaj ez? mi közeleg
 Tombolva, mint midőn vihar
 Dül, sa lombot razzák szelek?
 Vert had, vérső, rohan elő,
 Tajtékzanak a paripák
 Élén fut a koronás fő
 Most nem "vezér", nem hallgatják.

Fut a normán meddlig bír, és
 Feltartja a ketségt'esés.
 De más csapat, de nem futó
 Győzelmet vig arszak jelzek,
 Most üldöz, bár keves a lö,
 Melyen a hős nem vézzenék.
 Hova lön az löbbi csend?
 At alálhorgis váltotta fel!
 At alálhoro' nyil süvölt fent,
 A szél csak bír sokajt emel,
 A nap végső sugarai
 Látják a harc nyomonait.
 Táborba száll a győztes fel,
 Vigadva zengi győzelmet,
 S míg a sok elesett fölé
 Az éj borítja gyászleplet,
 Bár vézik, mely győzött a harc,
 Hangortatják szünetlenül
 "Éljen Kálman és a magyar."
 Győzött Kálman, örvend hada
 — Bár győzni már rég megszokott —
 Királya komoly egy maga,
 Az örömben nem osztorott.

Midőn a vad csaták zajában
 Exer halál fenyegeté
 Vagy harcz után ha táborában
 Győztes serege környezé
 Csak egy kép leng Szeme előtt,
 Csak egy érzés vesz rajt' erőt,
 És gondolati mind sugják:
 Csillag ha nincs, mi az égbolt?
 Mi meny nélkül a túlvilág,
 A föld, ha a nap is a hold
 Sugára többé rá nem száll?
 Az léssen élted nélküle..
 S kiért a hős magyar király
 Uly érzelmekre hevüle,
 Tul völgyeken, túl bérzéken
 Bájos Busilla kebelét
 Érzelmek harosa dulta szét,
 S rohant szivére hevesen
 Mint tiszta csermely, szűz forrásból
 Szivéből egy érzés fakadt,
 Mely keble többi érzelmének
 Éles szikláiin fejnakadt.

Gyüjölölni "öt" kötelesség
 Szólott a honszeretet;
 Erablá' szölc a büszkeség -
 Atyádtól a győzelmet,
 Csendes mexőinken vért ont,
 Ezt sutogá' a szíjjóság;
 De bármiképen ostromlak
 A szív mindennek ellenmond
 S minél nagyobb az akadály
 Az az annál mélyebbé vál.
 Éjjel viraszt, nyugalma nincs
 Nappal magányban álmodék;
 Hét saszemed azon bilincs
 Szálmán király, hős elleenség -
 Mely fogva tartja Busillat,
 Mely Erablá' szabadságát.
 Mokon veszi a csatahírt;
 Szeme könnyek, mert fut Roger,
 De mit kiirtani nem bírt,
 Egy érzete igy szólni mex:
 "O győz, kebled kiért hevül.

Örvendj, oly hős ő mint nemes.
 S keblében a harcok felmerül,
 Vigaszt mind hasztalan keres.
 A berek árnyas lombjai,
 A csillag, mely rá sügárzott,
 Virágai, ábrándjai,
 Vigaszt neki mind nem nyugtott.
 Csak a sügő szellőtől
 Trérdé, mely jő magyar felől:
 Magyar király vitéz Kálmán
 El nem felejt, gondol veám?

G.

Meddig, vitéz magyar sereg
 A harcot meddig folytatod?
 Látszótt' lengetik a szelek
 Karod miért nem nyugtatod?
 Brundisiumnak ő falát
 A vértől ártó ostromlád.
 Itt ontod hősi véredet,
 Honod java, s királyodéért,

Hol onták hajdan véreket
 Polgárharcokban, két zarnokéért
 A pártos rómaiak.
 Először is a falak látták
 A vért, mely ama harcokban folyt,
 Melyben Jiu apát gyilkolt,
 És romba dönt a szabadság!
 S ha kárhózatós ügyekért
 Bátorán küzdöttek ezek,
 Mily lelkesedve ontta vért,
 A magyar, hogy torolja meg,
 Mit a normantól szenvedett;
 Csak gyáva tűz nevére szenyet.

Keblébe rejtve érzelmét,
 Harcot káda élén Kálmán,
 Ki sem sejté hogy hős szivét
 Harcra dűlja, és kevesb talán.
 Mert oly királynak érzete
 Kitől üdvöt vár nemzete,

(1) A Rubicont átlépett Caesar
 elől Pompejus Brundisium (ma
 Brindisi) partvárosba vonult vissza,
 hol őt Caesar ostromlád, miután
 hajókon Epirusba menekült.

Egy annak óhajtsival,
 A nép barátja, az övé,
 Habár szivéből gyűlölé,
 S kezét fog ily "barátival".
 És nepe boldogsága'ért
 Letép barátot szivéről,
 Legszentebb égi érzelmét
 Kiirtja vérző kebléből;
 Vagy annak egy mély rejtekébe,
 Miként gyászfüst sírhant felebe
 Emlékiül ássa el.
 Im, egy királyi szenvedés!

Foly az ostrom, rohamra megy
 Végző rohamra a magyar,
 S mert neki virni s győzni egy
 Akadály nincs, ha ő akar.
 Egő falkák repülnek itt
 Brundisiumra vést vívők,
 A vad elemnek lángjait
 Fogadják omló kúrtetők;
 Aláesott bástyák, falak

Menydörgés közt szitomlanak,
 Védőit eltemetve;
 És míg nyitraport küldte fel,
 - Mely ott kész áldozatra bel-
 Rohan Kálmán hős serge -
 S bár győzelemre nincs remény,
 Elszántan harcol a Norman;
 Falait meg nem védhetvén,
 Atengede, de vér árán.
 Villan kezében éles kard,
 Forró olaj, víz és kövek
 A rohanókra ömlenek,
 Lesújtva nem egy hős magyart.
 De nincs veszély, nincsen halál,
 A bátor ostromló előtt
 Szivébe ha a nyíl talál,
 Bajtársa megbosszulja őt,
 Harcolva még, vértől árván,
 Lászlója leng a vár falán -
 Azon babékoszorú ismét
 Nyert néhány zsenge levelet
 - Növelve hona dicsőségét -
 Melyet Kálmán hada szerzett.

Mi hírnök ez, magyar táborban
 Mi az, a mit Trálmántól esd?
 Norman Király kifáradt harcban
 Öküzdi békét kötni ezt.
 Megtörve már kemény elaxod,
 Békét te kérsz, a hős Roger;
 Szerencséd immár elhagyott
 Dicsvágyod zúzottan hever.
 S kinek neve volt rettegett,
 Az olajágot lengeted.
 És néped, mely hön öhajtott
 Idegen földön habozit.
 Most béke után vágyódott,
 Elnyom harcvágyát és bosszút
 Honáról csak távozzanak
 A harc azon nyomozai
 Miket hányszor ohortanak
 Más népeu gyilkos karjai.
 Tapasztaljátok ám ti is
 Mi keserű a fájdalom
 Midőn győző önkényitől
 Függ az, mi legdrágább: a hon.

A sors hegyes lön az iránt,
 Ki nem tudá: mi szánalom,
 Nemes ellent találtatván
 Vele immost a magyaron.
 Maga követi küldöttjét
 Magyar királyhoz bus Roger
 Akarja látni győzójét,
 Győzőt eddig ki nem ismert.
 Mi megható találkozás
 A két királyi hős közt,
 Az egyik ősz, sokat küzdött,
 Nagy pálya kezdetén a más.
 S szólott Roger: Nem átkozom
 A szerencsét, mert elhagyott,
 Te méltó vagy, magyar király
 Utódomul hogy választott.
 Mind hasztalan a küzdelem
 Szerencse ha már nincs velem,
 Ne ontsunk már több hősi vért,
 Nyujtsunk kezet; mondjad nekem
 Mily árt kívánsz a békéért?

Fennséggel szolt Rogex; s Kálman
 Szentugy felel, a höst látván.
 "Hóditani nem jött e haz
 Zsarolni sem hős nemxeted,
 Csak azt kívánja a magyar:
 Hogy nép, mely ural engemet
 Norman kalandtól ment legyen
 Ne féljen attól szüntelen.
 És zálogul, hogy szent a béke
 Nyujtván királyi jobbodat,
 Add őt, ki családodnak éke,
 Mőül add nekem, lyányodat".
 "Legyen! szivem legfőbb kincsét,
 Jő mint fogoly kezédben volt
 Bird általam, megérdemléd
 Te, ki előtt Rogex hódolt".

10.

Miért, oh irigy sors oly gyér
 A szivemelő pillanat,
 Midőn kiontott hős véz
 Megállítván a harczokat,

Békét terem, s két küzdő nép,
 Harcz helyt, őszinte frigyre lép.
 S te, csak keserőben élis hazám
 Ezt is mily ritkán élvezéd!
 Ritkán, de mégis! lám Norman
 Magyarok nyujtja most kezét.
 Miként "bucsujáró" napon
 A esendes völgy megnépesül
 És gyűl a nép minden felől
 Oda, hol a "szent képs" vagyon;
 Tódúlnak most a normanok
 A kikötőbe, hol azok
 Trük mint bosszúlok jöttenek
 Utávoznak mint frigyesek.
 Barátilag kezét szorit
 Itt a két nemzet harczosa
 Beszélgeti hős tetteit,
 Mily bátor népe, szép hona.
 Köztük hölgyek tündöklenek
 - Nem félve már a hős karját -
 Belső örömet izzenek,
 Néxvén a magyar daltát;

Nem egynek ajkizól vegyül
 Halk sóhaj a szellőbe el,
 Szép hölgy, ki éretted hevül
 Mit szól rá a Norman kebel?
 Nem félti ez szép hölgyét ott
 Az elválás órájánál,
 Mert a midőn találkoztok
 Hajóra lép a magyar máx.
 Nem is akar szakítani ez
 A Norman hölgykefőziből
 Viszi annak legszebb gyöngyét
 Deli királya e honból.
 Ki remegő fogoly valál
 Bajos Busilla, Kálmánnál,
 Most fogva tartod érzelmét;
 Ő maga kérte fogságát,
 Maga nyújtotta neked át
 Hős kebléből ifjú szívét.
 Ebben korlátlan úrnő vagy
 A királyné egy hős nép felétt;
 Mind két hivatás szép, de nagy;
 Boldog, ki annak megfelelt.

Fényes kísérettől környelve
 Diszes hajón Busilla ül,
 Elért vágyaknak ritka kéje,
 Sugárzik szép szeméből,
 De mint a nyári nap delén
 Kis felhő gyenge árnyt ohoz,
 Fátyolt von szende örömen,
 Bár gyengét, s bánatot se hoz
 A búcsú szülőföldjétől.
 Isten veled - szült - szép hazám,
 Te föld, mely eddig éltetél,
 Te hős berek árnyat nyújtván
 Keblem meghittje ki level!
 Csendes völgyek, ti zöld hegyek
 Hol szenge gyermekéveim,
 Hol később szép ábrándaim
 Lefolytak, Isten véletek!
 A boldog gyermekkor letűnt,
 S utánna nem egy szép ábránd,
 De oh elég, mi teljesült,
 Szívem többet már nem kíván.

Hány van, kinek egy sem jutott,
 É nekem a sors két hont adott,
 É kettő közt megosztva hűn
 Éltem, fájdalommal, örömmel.
 Itt gondok nélkül álmodám,
 Ott sejttem a szép életet;
 Kedves nekem mindkét hazám:
 Ez szült, amax majd eltemet.
 Itt éltem máx, amax még vár,
 Megosztani kell éltemet,
 Szép szülőföld, elhagylak máx
 Örökre tán, "Isten veled"!

II.

Fel, képreletem lenge szárnya,
 Repülj a száradokon át,
 De hunyj szemet, ne hogy meglássad
 Vérben árva é hazát.
 Homályba el, ti zord idők,
 Midőn török igát hordánk
 É midőn polgár vért öntendők

Ellenkirályt is válaratánk.
 Jávorr te is, Mohács kora
 Hol átkos pártviszály miatt
 Elhullt a nép szine, java,
 É király is hon lön áldozat.
 Ne tűnj te fel "Dobruše" király,
 É te négy csapást ki vágatál
 Hunyady szép fiára,
 Tűnj el fényes, de romlott kor,
 A melyben élt Anjou Károly
 É elbukott Lách Klára.
 Előted áll szép képrelet
 Ha mindereket elhagyád
 A kor, melyről ez énket
 Zengem, látod Kálmán korát.
 Örök gyászfelhő még nem ült,
 Nem bu, keserv a hon arcan,
 Nem tudta még, mi a rabság
 Mi hűtlenség a hon iránt.
 Későbbi száradok bűnét
 Még fel nem tártá az idő,

Örre romlatlan erköleset,
 Ebben feküdt a nagy erő.
 Harca volt apáink élete
 Nemes harc, vágya, öröme,
 Ez edre meg hős lelkeket
 S szerke nagyfelkűségöket. —

Mindenhol örömtűz lobog
 Örvend a hon, győzött hada
 Övedve dícskoszorútól
 Tért a normanharcból hara.
 Nem csak dícsőséget hozott
 Most a magyar normanföldről,
 Babér mellett, mit aratott,
 Királynét hoz, normán törzsből.
 Nagy ünnepe a királyi nász,
 Az örömanya itt: a hon;
 De hányszor lesz örömből gyász
 Gyakran csak késo szaxadon —
 Midőn, reményt, mely gerjéktett
 A nászból zsarnok származik;

Más nemzedékek ésszik
 A jót s rosszat, mit ex vetett.
 Nem bírja befogadni már
 Az oda gyűlö nemzetet
 Tágas falába Jehérvár,
 De nyugt vendégszeretetet
 A sík mező, a zöld pársit;
 Sátorba gyüle a nép itt. . . .
 Tompa kondul a nagy harang
 Elérkezék a pillanat
 Ifjú királynak mely hitvest
 S királynét a Nemzetnek ad.
 Miként, ha tengeren szelek
 Megindítják a habokat
 Hullámzik oda a tömeg
 Hol emel büsxke tornyokat
 A "boldogasszony" a temploma
 Mit szent István alapita.
 Itt vannak a hon főbbjei,
 A főpapok, Lászlósarak,
 Itt bájos, lelkes kölgyei
 Mindig díszei a honnak,

A kéklő ég csillagjait
 Vélneid ragyogni ide lenn,
 A homályos boltíveken
 Ugy önti szét sugarait
 Öröm, gyémánt és drágakő
 S a fény, hölgyek szeméből.
 De mint a nap heve előtt
 Eltűn a csillag az egen
 Hátterbe vonul mind, mi kor
 Kálman s Busilla megjelen.
 Az erény földi képeként
 All ottárnál ősz Seraphin ^{c)}
 Fogadja a pár esküjét
 S áldás igyen szól a jain:
 "Reátok áldást mond a hon,
 S most azt rebegnek ajkaim,
 Az legyen minden sarkadon
 Mint a magyar királyain!
 Dicső uralkodók alatt
 Boldog legyen és nagy haránk
 Ertsünk egyet, erőt ex ad
 Ha vesztelleg borulna ránk.
 c) az esztergami érsek.

Bölcségszaru árasza el,
 Szeresse hön minden kebel,
 A hont s királyt;
 Jogért harjaink küzdjenek,
 S nagy lesz, kire ég s nemzetek
 Áldása szállt!